

ⲛⲓⲙⲁⲥ

ⲁⲁⲟⲟ ⲁϥⲉⲓⲁ

יושיט אצבעו במים כיוה"כ, וכ"כ הרמב"ם בפ"ה מתעניות ה"י, והגרי"ז ^{ⲁⲁⲟⲟ ⲁϥⲉⲓⲁ} הוכיח ^{ⲁⲁⲟⲟ ⲁϥⲉⲓⲁ} מזה דיש בזה שני דינים כנ"ל.

ויותר נראה דשורש הדין וטעמו משום אבילות, אך דיני ת"ב כדין יוה"כ לחומרתן, וכשם שיוה"כ אסור באכילה ובשתיה ואסור אף להושיט אצבעו במים כן גם בת"ב. ולא יפלא לפי"ז ^{ⲁⲁⲟⲟ ⲁϥⲉⲓⲁ} דהרמב"ם גם בפיה"מ הרכיב שני היסודות וכתב בחדא מחתא כל המצוות הנוהגות באבל וכו' ודין תעניתו כדין צום כיפור והיינו דאסור ברחיצה וכו', ודו"ק בזה כי נכון ופשוט הוא.

והנה יש לעיין לשתי הדרכים ממה שמצינו בתעניות שתיקנו חכמים על עצירת הגשמים ועל צרות הכלל דנאסרו אף בחמשת העינויים כדאיתא ברמב"ם (הל' תענית פ"ג ה"ד) ואפ"ה תנינן דרחיצת פניו ידיו ורגליו

מותרת (עיין סימן תקע"ה ס"ג), דלשיטת המנ"ח והגרי"ז באבילות הוא דלא אסרו הושטת אצבעו למים משא"כ ^{ⲁⲁⲟⲟ ⲁϥⲉⲓⲁ} בתעניות שאסרו בהם רחיצה וא"כ יקשה מהני צומות. וגם לשיטת הריטב"א קשה דהא איירי בתענית דיום אחד ולמה הקילו בו. וצ"ל דכיון דגזרו להתענות כסדר בה"ב לא רצו להחמיר על רחיצת כלשהו בצונן, ועוד דשמא לא החמירו לשיטת הריטב"א אלא באבילות דכ"ל ישראל ביום אחד, וצ"ע.

עוד יש להעיר, דהא יש מרבתינו הראשונים שנקטו דאבילות יום ראשון לבד דאורייתא היא, ולסברת הריטב"א הו"ל לגזור חומרי אבילות לכה"פ ביום הראשון שהוא דאורייתא. וצ"ל אף בזה דלא חילקו חכמים בין ימי האבילות והשוו מדותיהן, ומ"מ דברי האחרונים הנ"ל חידוש הן ויש לעיין בהם טובא.

ד

בדין חולה בת"ב

יש לעיין עוד במה שדימו צום דתשעה באב לצום יוהכ"פ, אם גם לגבי עצם גדר הצום דומין ושויין הן. דהנה ביום הכפורים מצינו דחולה

שיש בו סכנה דהותר לו לאכול לא יאכל אלא פחות פחות מכשיעור, ועוד נתבאר ברשב"א (קדושין דף כ"א ע"ב ד"ה ג) דאחר שנחה דעתו והוטב לכו אסור

ומדבריהם נפקא לן דאף האוכל
 בת"ב לפקח נפשו הגם
 דמעיקרא דדינא אינו מחויב באכילת
 פחות פחות מכשיעור, מ"מ משסיים
 אכילתו והוטב לו חייב להמשיך
 ולהשלים התענית כדיניה. נמצא א"כ
 דבהא דמספק"ל אי דין ת"ב כדין יום
 הכפורים לאו דינא חדא הוא ויש לחלק
 בין דין אכילת פחות מכשיעור שאין
 חיובו כיוהכ"פ (אלא למצוה בעלמא
 וכמש"כ לעיל) לדין חובת השלמת
 התענית דמחלוקת האחרונים היא,
 ולהחת"ס דינו בזה כיום הכפורים
 וחייב להשלים תעניתו.

אֲשֶׁר הָיָה לְפָנָיו אֵלֶּיךָ וְלֹא הָיָה לְפָנָיו אֵלֶּיךָ

אֲשֶׁר הָיָה לְפָנָיו אֵלֶּיךָ וְלֹא הָיָה לְפָנָיו אֵלֶּיךָ (12) { 0 } וְיָאֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ: 297 אֲשֶׁר הָיָה לְפָנָיו אֵלֶּיךָ וְלֹא הָיָה לְפָנָיו אֵלֶּיךָ